

פרוטוקול מס' 67

מישיבת ועדת הכספים

יום ב', כ"ב בטבת התשמ"ב - 18.2.82, שעה 09.30

נ כ ח ר :

חברי הועדה:

- ש. לוריאן - היו"ר
- א. אבטבי
- א. אוזן
- ע. אמוראי
- נ. בלומנטל
- י. זייגר
- י. כהן-אורגד
- א. נחמקין
- נ. פדר
- ד. תיכון
- י. גיל

- א. קרשנר - מזכיר הועדה
- א. דמביץ - היועץ המשפטי לוועדה
- ס. אלחנני - כלכלניח

מוזמנים:

- מנכ"ל משרד האנרגיה והתשתית ד. הגואל
- מנכ"ל חברת החשמל א. יעקובסון
- א. רמון, ר. אוזן, ר. חביב - משרד האנרגיה והתשתית
 - י. גולדנסקי
 - י. טראוב
 - י. מילוא
 - י. דברי
- א. פוגל
- ג. ארבבל
- י. זייצ'יק
- צ. קורן - משרד התעשייה והמסחר
- ז. חיימוביץ - משרד התעשייה והמסחר

קצרניח:

מ. איזנברג

סדר-היום:

- א. הודעת החפטרות של חבר-הכנסת זייגר מהועדה לניסוח חוק הפיצויים למפוני סיני;

- ב. בקשת שר האנרגיה והתשתית להעלאת תעריפי החשמל;
- ג. שינויים בתקציב לשנת 1981;
- ד. שינויים בתקציב הכנסת;
- ה. שימוש ברזרבה הכללית לשנת 1981 - תעשיות אלקטרוכימיות;
- ו. ערבות המדינה - חברת הפוספטים בנגב בע"מ;
- ז. חברת מילואות בע"מ - חברה לפיתוח מסקי מפרץ חיפה בע"מ - ערבות לפי חוק הערבות לסחר-חוץ, תשי"ט-1959.

הודעת התפטרות של חבר-הכנסת זייגר מהועדה לניסוח חוק הפיצויים למפוני ימית

היו"ר ש. לורינץ: אני מתכבד לפתוח את ישיבת הועדה.

חבר-הכנסת זייגר מבקש למסור הודעה.

י. זייגר: אני מבקש להודיע כי אני מתפטר מהועדה לניסוח חוק הפיצויים למפוני ימית. הועדה מונחה ביום ד' שעבר. בועדה 4 חברי הכנסת. אני חוייב שניתן לתאם מועדי ישיבות בין ארבעה חברי הועדה. ביום ה' ביקשתי שלא לקיים ישיבה ונאמר לי שלא תתקיים ישיבה. בהיותי מחוץ לביתי הגיע טלפון, קיבל אותו בני, שביום ה' בשעה 15.00 תתקיים ישיבה בביתו של חבר-הכנסת כהן-אורגד. סיכמנו בועדה שישיבה נוספת תהיה ביום א' במסגרת הסיור של הועדה בסדום, כי כל חברי הועדה היו אמורים להשתתף בסיור זה. חבר-הכנסת כהן-אורגד לא השתתף בסיור.

ועדת ניסוח מקצועית, אין ערך שאשתתף בה, לאחר שבשתי הישיבות בהן לא השתתפתי, חלה התקדמות רצינית בעבודתה.

היו"ר ש. לורינץ: אינני יכול למנוע הודעות כאלה. הדברים נרשמו. אני רק יכול לומר שעבודתה של ועדה זו דחופה ביותר. לזכותו של חבר-הכנסת כהן-אורגד אומר, שהוא לקח את הענין ברצינות ועד עתה ישבה הועדה כ-30-40 שעות.

י. זייגר: אינני בא אליו בטענות.

היו"ר ש. לורינץ: לא יהיה אסון, חבר-הכנסת זייגר, אם תשתלב בעבודת הועדה בשלביה האחרונים.

בקשת שר האנרגיה והתשתית להעלאת תעריפי החשמל

(מכתבו של שר האנרגיה והתשתית מיום ט"ז בטבת החשמ"ב - 9.2.82)

היו"ר ש. לורינץ: אנו עוברים לסעיף הראשון בסדר-היום: בקשת שר האנרגיה והתשתית להעלאת תעריפי החשמל. בישיבה הקודמת שמענו דברי הסבר לבקשה וחברי הועדה הציגו שאלותיהם. עתה

נשמע חשובות על שאלות חברי הועדה.

בעקבות הדיון שהחילוננו בו אתמול, נמסרו הודעות מוזרות בכלי החקשורת. אתמול לא סיימנו את הדיון וברדיו נמסר שועדת הכספים לא אשרה את הבקשה להעלות תעריפי החשמל. היום שמעתי ברדיו, ש"חברי ועדת הכספים לא יאשרו אלא העלאה של 4% בתעריפי החשמל".

אלה סילופים טיפשיים הנובעים מחוסר ידיעה. ועדת הכספים כאשר אינה מסיימת דיון בישיבה אחת, היא ממשיכה בו בישיבה נוספת, ואם יש צורך בישיבות נוספות. אם מישהו רצה לפרש המשך הדיון שנקבע להיום כאי-אישור של הועדה, זה תת-אינטלגנציה.

היום נמסר שחברי ועדת הכספים לא יאשרו אלא העלאה של 4%. אינני יודע מה נאשר בתום הדיון.

אינני יודע מה אנו יכולים לעשות כנגד פרסומים כאלה, אבל ראיתי לנכון להגיב עליהם. הדברים יובאו גם בקומוניקט של ישיבה זו. אני יודע שזה לא יעזור. אבל כדי למנוע אי-הבנות, וכדי למנוע פירוש, אם נחליט היום אחרת, שהתחרטנו, ראיתי לנכון להגיב על הדברים.

נ. בלומנטל: יש לך מושג איך קורים הדברים?

היו"ר ש. לורין: נשוחח על כך כאשר נדון על אמצעי החקשורת.

בטרם אמסור רשות הדיבור למר יעקבסון, רצוני

להוסיף עוד שתי שאלות:

א. לפי מה שפורסם היתה העלאה ריאלית בשכר עובדי חברת החשמל ב-30% לעומת העלאה ריאלית בשכר בשיעור של 9.9% בכלל המשק. האם נכון הדבר? בשנה בה צברה חברת החשמל הפסדים כל כך גדולים המגיעים ל-2 מיליארד שקל, איך יתכן להעלות השכר הריאלי מעל לעליית השכר הכללית במשק, אם בכלל היה מקום להעלות שכר עובדי חברת החשמל?

ב. אזכיר את התביעה של ועדת הכספים לגבי חשמל החינם שמקבלים עובדי חברת החשמל. מר יעקבסון כיוון שאחה מנכ"ל חדש אני רוצה לשמוע תגובתך.

א. יעקבסון: לשאלתו של חבר-ההכנסת תיכון על עלות הפחם - אנו משלמים לפי העלות. התחשיב התבסס על מחיר של 85 דולר לטונה פחם. מחיר זה ירד. בהתחלה היו הוצאות פריקה גבוהות. במערך יותר משוכלל של פריקה, המחיר ירד.

ד. תיכון: לא ענית על שאלתי. שאלתי היחה - בתחזית שלכם על צריכת הפחם, דברתם על צריכה של 150,000 טון עד 31 במרס. ואילו בדין-וחשבון שלכם מופיע הנתון של 75,000 טון.

א. יעקבסון: אנו פרסמנו תחזית חדשה. תחילה היו שתי תחזיות, האחת על 75,000 טון והשנייה על 100,000 טון. התחזית שלנו עכשו - והיא יכולה להשתנות מחר או מחרתיים - שלא נישאר ב-75,000 טון אלא נגיע ל-100,000 טון. אם יתברר שאנו יכולים לפרוק יותר, אולי נגיע ל-150,000 טון. התמונה כפי שהיא נראית היום היא שנחקרב ל-100,000 טון. התהליך של מעבר לפחם חייב להיות הדרגתי. במדינות שונות הוא נמשך מחדשיים עד 6-8 חודשים. השאלה היא, איך אתה מצליח להתגבר על כל הבעיות. התחזית הראשונה נראתה אופטימית. היום מתברר שהיא פסימית. היום אנו צורכים 2600-2700 טון פחם ליממה. אנו עובדים כרגע על הפחם האוסטרלי, כי הוא הטוב ביותר. ואנו מניחים שנגיע ל-100,000 טון. אם נעבור לפחם יתכן שנגדיל את הכמות.

ד. תיכון:

איך בעיות אקולוגיות?

א. יעקבסון:

להפך, בכל פעם זאני עובר במקום מתברר שאין
רואים שהתחנה עובדת.

נ. בלומנטל:

היא עובדת?

א. יעקבסון:

ב-20 הימים האחרונים היא עובדת מלא. השריפה
בפחם יותר נקייה מאשר בדלק נוזלי. אנו רואים
זאת גם בכלי המדידה. מהשירות לאיכות הסביבה שאלו, "האם אתם יחידה עובדת,
איננו קולטים שום דבר בכלי המדידה?"

לשאלתו של חבר-הכנסת תיכון על משקל מלאי הדלק
בחשבון הרווח וההפסד של חברת החשמל - חברת החשמל מחזיקה מלאי אופרטיבי.
ואינני חושב שכדאי לנקוב במספרים. במהלך הפעולה השוטפת קורה ש"תופסים"
אוחנו עם מלאי דלק שהוא מעל מלאי המינימום, בעת העלאת מחירי הדלק. ואז
נשאלת הישאלה, האם ההפרטים הנובעים מהעלאת מחיר הדלק, מובאים בחשבון
בחישוב השנתי, והתשובה היא חיובית. השנה זיכינו ב-192 מליון שקלים בגין
"רווחים על מלאי". מול "רווחים" אלה יש עלות אחזקת המלאי. מדיניות המלאי
שלנו היא טובה והיא מובאת בחשבון בעת הצגת הנחונים.

אני רוצה להשיב על שאלתו של חבר-הכנסת כץ-עוז,
האם אנו יכולים להיות משוכנעים שה-1 באפריל הוא אכן מועד ההפעלה ולא יהיו
יותר בעיות. יכולתי להשיב בחיוב, אבל אז לא הייתי עושה מלאכתי נאמנה.
התשובה שלי: אנו מקווים, כן, קרוב לודאי שכן. אני רק רוצה שתדעו שאנו
עוסקים בנושאים שבהם לוח הזמנים לא תמיד נשלט על-ידינו. אנו עושים כל
המאמצים. במידה וזה לא יהיה, יהיו לכך סיבות.

נשאלנו על-ידי חבר-הכנסת רון על קניית פחם,
מחירי הפחם, רווחים והפסדים בקניית פחם ודחיית משלוחי פחם. כל השיקולים
לגבי דחיית משלוחי הפחם לא נבעו מבעיות ביכולת הטכנית לפרוק או לשנע, אלא
מהשיקולים כמה מלאי צריך להיות וכמה נרווח כתוצאה מדחיית הגעת משלוחים
נוספים, כי הם יגיעו כאשר הוצאות הפריקה יהיו יותר נמוכות מאלה שהיו אתמול.
כל טונה פחם שתיפרק בחדרה תהיה זולה ב-6 דולר, כי עד עכשו עבדנו עם אנזיית
מנופים. האניה שתבוא ב-20 באפריל תפרוק על המזק. זה אומר מה יכולה משמעותה
של דחייה של חודש ימים מבחינת הוצאות הפריקה. לכן כל החישובים והשיקולים
שלנו ושל חברת הפחם התבססו על החישוב הכלכלי, האם כדאי או לא לדחות הגעת
משלוחים, ואמנם הדחייה הייתה רווח למערכת.

ועתה אני מגיע לשאלה המרכזית והיא שאלתו של
חבר-הכנסת בלומנטל ביחס לעלות המימון והפחת. בשאלה זו עשיתם לנו שירות
חשוב. אני מצטער שבכלי החקשורת החפרסם שמה שהצגנו כהפסד הוא ככלל לא הפסד
אלא רווח. אני שמח על העלאת השאלה, כי השיטה בה אנו מחשבים העלויות, אנו
נאבקים על שינויה. אני מקווה שכאשר נבוא ונרצה לשנותה, ייזכר וייאמר שועדת
הכספים שמה סימן שאלה לגבי צורת החישוב.

היו"ר ש. לורין:

ועדת הכספים עוד לא נקטה בעניין זה כל עמדה.

זו הייתה דיעה של חבר אחד בוועדה.

י. מילוא:

לשאלה שהציגו חברי-הכנסת בלומנטל ואמוראי
לגבי הפחתת הפוטי שער והצמדה מהשערוך - אין
ספק שאם מקבלים גישה זו של הפחתת הפרטי שער והצמדה מהשערוך, באופן אוטומטי
הפחת של חברת החשמל צריך ל. דול. בזמנו נתנו לכם מספר ימני מאד לגבי שערוך
נכסיה הפעילים של חברת החשמל, המגיע בשנת 1981/82 ל-1,440 מיליארד שקל

ולא כ-90 מליון שקל המספר המופיע בחשבון רווח והפסד של חברת החשמל.
לכן כאשר מציגים צד אחד חייבים להציג צד שני.

ד. תיכון: מה שווי הנכסים?

י. מילוא: החישוב נעשה על פחת של 22 שנה. אם תכפיל זאת

פי 21 תקבל את השווי של ערך הנכסים הפעילים

לשנה זו.

ועדת הכספים תמיד היתה בדיעה שצרכני החשמל צריכים לשלם את העלות הכלכלית של ההון המוקע בנכסים הכלכליים. מרכיב ההון של חברת החשמל בחשבון רווח והפסד צריך להיות מרכיב הון כלכלי על מנת שצרכני החשמל לא יקבלו את החשמל במחירים מסובסדים.

בזמנו באנו לוועדת הכספים ואמרנו ש כללי

החשבונאות המקובלים בישראל יביאו לכך - בגלל האינפלציה הגבוהה - שמרכיב ההון שיופיע בתעריף יהיה מסובסד. ונכלל בתעריף סכום קטן עבור מרכיב ההון. ועדת המשנה שמינתה ועדת הכספים לבדיקת הנושא בראשות חבר-הכנסת אמוראי, תמכה בהצעה לכלול ריבית בתקופת ההקמה בתעריפי החשמל.

יש קריטריונים איך לחשב עלות כלכלית של נכסים

פעילים במערכת. והקריטריון הוא - מקדם החזר הון. הפעלנו מקדם החזר הון על כל הנכסים המסועקים של חברת החשמל לתקופת פחת של 22 שנה ושיעור תשואה ריאלית של 5%. ואנו רואים ששיעור תשואה זה של 5%, עלות ההון הנמצאת בחשבון הרווח וההפסד של חברת החשמל שווה לאותו מקדם החזר הון, פרט לריבית, למרות שאנו פועלים לא לפי הקריטריון של מקדם החזר הון, אלא לפי הקריטריון של כללי החשבונאות המקובלים, כולל ריבית בתקופת ההקמה. כלומר, אנו איננו מגזימים במרכיב ההון. בדקנו את עצמנו לעומת חברות חשמל במדינות אחרות ואיננו גבוהים מחברות אחרות. לעומת אנגליה וצרפת אנו נמוכים במרכיב ההון בתעריפים. כדי להגיד אם אנו בגרעון אם לאו, אנו צריכים להשתמש במקדם החזר הון ולראות אם אנו מגזימים או לא באותו מספר שאנו מכניסים לחשבון הרווח וההפסד מנקודת מבט כלכלית. המסקנה - איננו מגזימים. איננו שמחים להיות בגרעון. תמיד אמרנו שאנו רוצים בתעריף שיחזיר את העלות הכלכלית של ייצור החשמל ולא נהיה סמוכים על שולחן הסובסידיות. זה היה כך במשך הרבה שנים. אנו מציעים היום לוועדת הכספים להגיע בשנה הבאה למצב זה, אם בשנה זו נתקן באחוז המוצע פלוס 6% את התעריפים עבור עלות ההון של החברה. המסקנה היא שאנו נמצאים בעלות הון לא מוגזמת והתמונה שאנו מציגים היא התמונה לאמיתתה.

י. זייגר: למה אתה מתכוון כאשר אתה מדבר על מקדם החזר

הון? אתה עושה שערך - - -

י. מילוא: שיערוך נכסים עם שיעור תשואה ריאלית.

י. זייגר: למתי הטיעור?

י. מילוא: לשנה הנוכחית.

י. זייגר: ושיעור הפחת קבוע?

י. מילוא: כן.

א. יעקבסון: מבחינת אורך החיים זה שונה לגבי נכסים שונים.

י. זייגר: אחס עוטים זאת כל שנה?

י. מילוא: עשינו זאת לגבי המאזן של השנה שעברה.

א. יעקבסון:

נדמה לי שבכך השבנו על השאלות.

היו"ר ש. לורין:

צריך להביא בחשבון שקיימנו יום עיון על כל הנושאים הקשורים בחברת החשמל, בו הובא לפנינו כל החומר. לכן קשה מאד שבכל פעם יחזרו על הדברים.

ואולם לא קבלתי תשובה על שאלתי בענין העלאת

היכר בחברת החשמל.

א. יעקבסון:

הנתונים שהבאת הפחיעו אותי. בשנה התקציבית הנוכחית לא היתה לחברת החשמל חריגה מהסכמי היכר.

ד. תיכון:

אני מוכרח לומר, שהתשובות לא הניחו דעתי. במיוחד לגבי הסעיף הנוגע להפרכי הצמדה והפרכי יסער. אני מבקש לקבל פירוט של סעיפים אלה והוצאות הייצור, פרט לדלק.

ביטיבה הקודמת שאלתי, והיום לא קבלתי תשובה,

על חשלום עמלה של 2.5 דולר לטונה מזוט לחברות הדלק.

מר יעקבסון לא התייחס להערות כלכלניות הועדה.

ד. הגואל:

אנו ערכנו לחברי ועדת הכספים יום עיון ועשינו מאמץ להביא כל הסוללה ולתח תשובות להרבה שאלות הנשאלות כאשר מוגשת בקשה להעלאת תעריפי החשמל. אנו מוכנים לקיים עוד יום עיון. יש מספר שאלות בסיסיות, שאינן נוגעות לנושאי הנדון והן חוזרות ונשנות בכל פעם. אנו מוכנים לערוך יום עיון נוסף, אם בחברת החשמל ואם בכנסת.

נ. בלומנטל:

בבקשה, חעשו זאת.

ד. תיכון:

ובכנסת.

היו"ר ש. לורין:

לפנינו בקשת שר האנרגיה והתשתית להעלות תעריפי החשמל ב-12%, והצעת חבר-הכנסת אמוראי לאשר העלאת תעריפי החשמל ב-4%. אני מעמידן להצבעה.

ה צ ב ע ה

בעד בקשת שר האנרגיה והתשתית להעלות תעריפי החשמל ב-12% - רוב

בעד הצעת חבר-הכנסת אמוראי להעלות תעריפי החשמל ב-4% - מיעוט

בקשת שר האנרגיה והתשתית להעלות תעריפי החשמל ב-12% נחקבלה

נ. בלומנטל:

אילו היו מעלים את התעריפים רק ב-4%, לא היה נוצר גרעון מזומן בחברת החשמל. על-ידי שינוי שיטת החשבונאות או התאמת שיטת החשבונאות, לא היה נוצר גם גרעון מאזני. זאת אומרת לא היה נוצר מחסור בפרוטה אחת בכי-ט-פלאו, דמר מילוא יכול לאשר זאת.

י. מילוא:

אינני יכול לאשר.

נ. בלומנטל:

היה נוצר מחסור בקי-ט-פלאו?

י. מילוא:

כן.

היו"ר ש. לורינץ:
 חבר-הכנסת בלומנטל, אתה הצגת את השאלה. אנו יודעים שיש שיטות שונות של חישוב, וכל שיטה וההגיון שלה. אולי צריך לעבור לשיטה אחרת, אבל אי אפשר לקחת חלק משיטה אחת וחלק משיטה אחרת. זה טעטנו.

א. יעקבסון:
 אנו הערכנו ביום העיון שערכנו לוועדה, י"אם נעבור לאותה שיטה שחבר-הכנסת בלומנטל הצביע עליה - ואשר אנו חושבים שהיא נכונה - התעריך יצטרך לעלות.

נ. בלומנטל:
 הממטלה עשתה טעות כאשר ביקשה העלאת תעריפים בשיעור של 12%.

היו"ר ש. לורינץ:
 כבר הצבענו ואנשי חברת החשמל עזבו.

א. נחמקין:
 אינני מקבל זאת. מותר לומר שלושה משפטים. נכון שהצבענו - - -

היו"ר ש. לורינץ:
 אתה דורש רביזיה?

ד. תיכון:
 מותר לומר שהעלינו תעריפים שהשפעתם על האינפלצ היא נוראית.

היו"ר ש. לורינץ:
 מדוע הצבעתם?

ד. תיכון:
 כי אנו בקואליציה.

י. זייגר:
 אני מציע שנקיים דיון - נוסף ליום העיון - על המדיניות הרצויה לגבי תעריפי החשמל. גם

עמדת האופוזיציה היא עמדה עניינית; שמענו מחשבות מעניינות של חבר-הכנסת בלומנטל ומן הראוי שנקיים דיון בנושא.

היו"ר ש. לורינץ:
 אה אנו רוצים לקיים דיון - הכל פתחואפשרי, - הרפרנט צריך להיות נוכח.

שינויים בתקציב לשנת הכספים 1981 - המלצות ועדת המשנה לתקציב ושכר

היו"ר ש. לורינץ:
 אנו עוברים לטעיף הבא - שינויים בתקציב לשנת הכספים 1981.

ועדת המשנה בראשותו של חבר-הכנסת מלמד ממליצה פה אחד לאשר את הפניות מס' 96, 131, 137-138, 152, 167-168, 189, 209. אני מעמיד להצבעה פניות אלו.

ה צ ב ע ה

פניות מס' 96, 131, 137-138, 152, 167-168, 189, 209 אושרו

היו"ר ש. לורינץ:
 ועדת המשנה המליצה להביא להצבעה במליאת הועדה פנייה מס' 105.

מזכיר הועדה א. קרטנר:
 לגבי פנייה זו היתה טעות. כאשר אשרו 100 מליון שקלים ליהודה ושומרון, שכחו להוסיף סכום של הרשאה להתחייב.

נ. פדר:
 אני התנגדתי.

היו"ר ש. לורינץ:
 אני מעמיד להצבעה פנייה מס' 105.

ה צ ב ע ה

שינויים בתקציב לשנת 1981 (פנייה מס' 105) אושרו

שינויים בתקציב הכנסת לשנת 1981

(מכתב יושב-ראש הכנסת מיום י"ח בטבת התשמ"ב-11.2.82)

היו"ר ש. לורינץ: ועדת המטנה לתקציב ושכר ממליצה לאשר שינויים בתקציב הכנסת לשנת 1981.

ד. תיכון: מאז המליצה הועדה לאשר שינויים אלה, הייתה התפתחות מסוימת. יש ויכוח מעל דפי העתונות בקשר למשכורות-ענק של מספר עובדים בכנסת. הייתי רוצה לדעת אם זה קשור בבקשה לשינויים בתקציב שלפנינו.

מזכיר הועדה א. קרטנר: ענינה של פנייה זו - שכר חברי-הכנסת, מטלחות ואירוח.

ד. תיכון: תקציב הכנסת מובא לאישור ועדת הכספים?

היו"ר ש. לורינץ: תקציב הכנסת מובא לאישור ועדת הכספים. אבל לעת אלה לא מובא לפנינו שום דבר לגבי עובדי הכנסת.

אני מעמיד להצבעה שנויים בתקציב הכנסת.

ה צ ב ע ה

שינויים בתקציב הכנסת לשנת 1981 - אושרו

נ. בלומנטל: אפשר להציע הצעה לגבי שכר חברי הכנסת?

ע. אמוראי: לגבי שכר חברי הכנסת שהם חברי ועדת הכספים העובדים כפליים מחברי ועדות אחרות.

היו"ר ש. לורינץ: כן, אבל לא עכשו. בעוד מספר שבועות נדון בתקציב הכנסת ואפשר יהיה להציע הצעות.

שימוש ברזרבה כללית לשנת 1981

(מכתבו של הממונה על החקציבים מיום 17.2.82)

היו"ר ש. לורינץ: אנו שברים לסעיף הבא בסדר-היום:

שימוש ברזרבה הכללית לשנת 1981 - תעשיות. אלקטרוכימיות.

י. כהן-אורגד:

שאלה לסדר: כיצד מתיישב דיון זה עם הסיכום שלנו שלא לדון בנושא עד שהועדה תקיים דיון ותחליט על ענף הפטרוכימיה בכללו? אני מציע שלא לדון בפנייה זו עד שנקיים את הדיון הכללי.

היו"ר ש. לורינץ:

מר פוגל יביא דברי הסבר לפנייה.

י. פוגל:

פנייה זו, שהיא דחופה מאד, באה בהתאם לרוח החלטה של ועדת הכספים מהישיבה הקודמת. ביום ה' הבא אמורה הוועדה לקיים דיון כולל על התעשייה הפטרוכימית. ביום שקבלה הוועדה החלטה לקיים דיון זה קבלה גם החלטה לגבי מתקן האתילן. כיוון שהדיון הכללי אמור להיות במהלך חודש פברואר, החליטה הוועדה לתת למתקן האתילן פתרון עד סוף מרס. באותה ישיבה דיווחתי לוועדה, שהנושא החמור יותר, פרוטארום, גם הוא יובא לדיון.

המוצע בבקשה זו נועד לאפשר המשך ההסדר הקיים עד סוף מרס, כדי לאפשר דיון כולל על התעשייה הפטרוכימית, ללא לחץ של סגירה ואבטלה מידיים. אני חושב שהמוצע בבקשה שלנו, לאפשר הסדר מסויים עד סוף מרס, לא כהסדר קבע, אם יתקבל, יתרום לדיון בנושא זה, כי ברגע שיוודע שהמפעל נסגר ו-500 עובדים יוצאים לחופשה, הנושא עלול להתגלגל - - -

י. זייגר:

אנו החלטנו על סיוע של 40 מליון שקלים.

י. פוגל:

בסקירה הכללית שמסרתי על מצבם של המפעלים הטונים ציינתי שמצבו של פרוטרום הוא החמור ביותר בדיון הקודם הגענו להסדר לגבי מתקן האתילן, שהצרכן הגדול שלהם הם המפעלים הפטרוכימיים, גם פרוטרום הוא צרכן שלו, אבל במידה מצומצמת יותר, כי מרכיב האתילן אצלו הוא קטן. אגב, השאלה אם ההנחה היא סובסדיה היא בעייתית, כי אם לא הייתה ניתנת ההנחה, אין ספק שהמפעלים היו חייבים להדמיים את המתקנים. זו החלטה עסקית שאין מנוס ממנה בגלל המצב בשוק העולמי. מספיק שצרכן אפילו לא גדול כמו פרוטרום היה מושבת והדבר היה מציא למצב שהמפעל לא היה מכסה הוצאות הייצור ואז מתקן האתילן היה מודמם.

י. זייגר:

לגבי מתקן האתילן הלכתם עלינו אימים, שאם לא נסבסד אותו ב-40 מליון שקל, יפוטרו 200

עובדים.

י. פוגל:

אנו איננו מהלכים אימים. אנו מביאים עובדות. אם יש סיבה כלכלית אמיתית שמצדיקה ש-200 עובדים יחפשו מקום עבודה אחר, נימנע מלהמליץ. אילו מתקן האתילן היה מושבת, ובשל העובדה שיכולת הייבוא של אתילן היא מוגבלת מאד, למעשה כל התעשייה שהאתילן הוא חמרי הגלם הבסיסי שלה, הייתה מושבתת ומספר העובדים המפוטרים היה גדול יותר.

י. זייגר:

דברתי עם מנכ"ל התעשייה הפטרוכימית והוא אמר, שהם אינם רוצים סובסידיה, הם רוצים שינתן להם

לייבא אתילן.

י. פוגל:

התעשיות האלקטרוכימיות שהמוצר העיקרי שלהן הוא פי.וי.סי, הגיעו למצב שהן אינן מכסות את ההוצאות המשתנות, כולל עבודה, ועל חלק מהייצוא הן אינן מכסות את ההוצאות המשתנות לא כולל השכר. זה מצב שהיה מאלץ כל בעלים להגיע למסקנה להשבית את המפעל, ככל שיכולת המימון שלו מאפשרת. וזה המצב שהגיעו אליו התעשיות האלקטרוכימיות.

אנו נמצאים במפעל עם התקעה של 120 מליון דולר, במחירים של היום, כאשר מחיר מוצרי הפי.וי.סי הם בשפל חסר תקדים. אם היו הערכות סבירות שמחירים אלה יימשכו, לא היינו באים בבקשה זו. כיוון שהמפעל יש לו השלכות על המפעלים הפטרוכימיים ועל מוצרים אחרים כמו כלור וסודה קאוסטיק, שמחיר הייבוא שלהם היום יקר, וכיוון שקיימת בעיה של אבטלה - הגענו למסקנה שחייבים למצות את האפשרות לבנות מתכונת של השתתפות בסיכון, כדי שהמ:

ישתפר והתעשייה תוכל לעלות על דרך המלך.

כיוון שהנו א מורכב ומחייב דיון מעמיק, שיתחיל בוועדה ביום ה' הבא, אנו באים בנוסחה שיתכן שנמליץ עליה לאורך זמן. אבל בכל מקרה אנו מבקשים אישור הוועדה להפעלתה עד סוף מרס. אם יוברר לנו ולחברה שהמשך הפעלת הנוסחה יהיה כרוך בתנאים נוספים - כולם יובאו לפני הוועדה ויהיו טעונים אישורה. זה עדיין איננו סופי. אבל הבעיה היא להבטיח באופן זמני, עד סוף מרס, נוסחת סיוע, שלמעשה אומרת: כאשר מחירי הפי.וי.סי. הם מחירי השפל של היום - תקציב המדינה יתמוך במפעל לפי קריטריון מסויים. ברגע שמחיר המוצר פו"ב יעלה מעל רמה מסויימת, המפעל עדיין לא יגיע לרווחיות אבל הוא יוכל לעמוד בהתחייבויות השוטפות שלו, וכבר אז יתחיל המפעל להחזיר בגין התמיכה. יש לנו נוסחה, שתוצג בהרחבה בדיון הכולל, שקושרת את התמיכה לרמת המחירים של המוצר.

יש אלמנט נוסף הקשור בצריכת החשמל. מפעל זה כצרכן הגדול בארץ של חשמל, גם מבחינת התעריף מגיעה לו הנחה.

איזו הנחה?

י. זייגר:

י. פוגל:

אנו בודקים את הנושא. אנו מניחים, שההנחה תהיה בשיעור של 20%-25%. המפעל תובע את תעריפי החשמל הנהוגים באירופה, שלא לדבר על ארצות-הברית. אנו דוחים את התביעה, כי איננו חושבים שתמיכה בחשמל בלי קשר לייעילות השימוש בחשמל, עשויה לסייע. אבל עד רמת מחיר מסוייה אנו יכולים להמליץ על תמיכה בתקופה של שפל. החזר התמיכה יהיה כאשר המצב ישתפר. והיה והמצב לא ישתפר, גם התמיכה לא תימשך. מה שמבוקש הוא סיוע עד סוף חודש מרס.

למעשה זו הלוואה.

נ. בלומנטל:

אפשר לראות בזה הלוואה, כאשר הדבר בא למנוע פחרונות מהירים תחת לחץ אמתי.

י. פוגל:

אנו נמצאים במו"מ ארוך עם הבעלים שבאו מארצות-הברית והנהלת המפעל דורשת לקיים דיון מיוחד בוועדת הכספים בהלוואה - הקונסולידציה בתנאים מיוחדים. את ההסדר הזה לא נפעיל אם לא יהיה סיכום לגבי תנאי הקונסולידציה, ואם הוא לא יאושר על-ידי הוועדה.

מה אתם מבקשים?

נ. בלומנטל:

הסדר במתכונת המוצעת, שהעלות שלו יכולה להגיע עד 900,000 דולר בגין החדשים ינואר-מרס. סכום זה יאפשר המשך העבודה של המתקן עד סוף מרס, הכל בהנחה שבחקופה זו ייערך הדיון הכולל והמלצות לטווח ארוך יסוכמו על-ידי הוועדה.

אתה מבקש סיוע שוטף?

נ. בלומנטל:

היו"ר ש. לורינוץ: הוא מבקש אישור ל-17 מליון שקלים מהרזרבה לסיוע לחדשים ינואר-מרס, כפי שמפורט בבקשה.

סעיף 1(א) בבקשה בא רק לשם אינפורמציה. הוא כבר בוצע. הסעיפים הרלבנטיים הם 1(ב) (ג) ו-2.

י. כהן-אורגד: כל מה שאמר מר פוגל רק מאשר מה שאמרתי, שאין מקום לדון היום בבקשה זו.

י. כהן-אורגד

מר פוגל, אמרת שהסדר זה לא יכנס לתוקף כל עוד לא תהיה הסכמה עם הבעלים על מלווה הקונסולידציה, והסכם הקונסולידציה על 10 מליון דולר, לא יוכל להכנס לתוקף כל עוד לא יאושר על-ידי ועדת הכספים. לכן אין שום הגיון שנאשר את הפאזה הראשונה שממילא לא ניתק לממש אותה כל עוד לא תהיה הסכמה להסכם הקונסולידציה, גם אותו אנו צריכים לאשר.

בהנחה שאתם מגיעים להסכמה עם הבעלים על הסכם הקונסולידציה, מתי אתם מביאים אותו לאישור הועדה?

היו"ר ש. לורינץ: יום לאחר מכן.

י. כהן-אורגד: ביום שלישי הבא.

י. כהן-אורגד: ואנו אמורים לקיים את הדיון הכללי ביום ה' הבא.

לפני שבועיים אשרנו את הסיוע למתקן האתילן. אמרו לנו שהטלקסים רצים והמפעל עומד להיות מושבת. עברו כמה ימים עד שהדבר סוכם בוועדה, והמפעל לא הושבת. אם אמנם החלת המפעל מאמינה שהשפל במחירי הפי.וי.סי. הוא זמני, היא לא תסגור את המפעל מהיום למחר.

היתה הצעה מרחיקת לכת של חברי הכנסת זייגר ופדר לפני שבועיים שלא נאשר את הסיוע הזמני למתקן האתילן, עד שלא נדון בענין לגופו. גם חברים מהאופוזיציה וגם חברים מהקואליציה הצביעו בלב כבוד בעד הסיוע, אבל לא כדי שיווצרו עובדות נוספות השטח.

חלק מהסיוע לפרוטרום ניתן בהוזלת האתילן.

מתן חטמל במחיר שהוא מחת לעלות הדלק - ועל זה מדובר ואין זה משנה שבה איננו בא מכיסו של משרד האנרגיה אלא מכיסו של האוצר - זה דבר שאני צריך ללמוד אותו אם אני צריך לבחור בין דיון על סיוע זמני היום ובין כינוס הועדה לדיון מהותי כללי ביום ו' או ביום א' הקרוב, במקום ביום ה' הבא, אני חושב שעלינו לבחור בהקדמת הדיון המהותי הכללי. לדעתי, תהיה זו שגיאה אם לא נקדים את הדיון המהותי הכללי.

(אחרי-כך פרוטוקול חסוי - מא)

(לפני כן פרוטוקול סודי - מא)

לכן הבקשה להסדר כולל לזמן ארוך תבוא רק עם כס הקונסולידציה. הבקשה שלפניכם היום באה רק משום שאנו רוצים לאפשר משלה להפעיל את ההסדר עד סוף מרס בהנחה שתהיה התקדמות לגבי הסכם - ונסולידציה עד סוף מרס.

האם סעיף 2 שבבקשה שלפנינו הוא תנאי למימוש כהן-אורגד:

הסובסידיה השוטפת או לא?

אישור הסכמה הקונסולידציה הוא תנאי להסדר כזה לתקופה ארוכה. התקדמות בדיונים על הקונסולידציה ראויה שיט התנאים הבסיסיים, וכאשר נביא זאת לוועדה, נביא עם כל השיעבודים ל הקשור בזה. פוגל:

מי יחליט אם הייתה התקדמות במו"מ על הסכם הקונסולידציה? כהן-אורגד:

אנו מבקשים לתת את האופציה הזאת לממשלה. הממשלה לא תחייב לתקופה ארוכה. פוגל:

בדיון הקודם לא שמענו מלה על פרוטרום. דברנו על החעשה הפטרוכימית. תיכון:

אמרתי שנבוא בבקשה גם בנושא זה. פוגל:

המדובר במאות עובדים. כל מי שיש לו אחריות ויודע לאן פני המשק בתחום האבטלה, צריך להביא זאת בחשבון. אתמול הדפסת את הבקשה לוועדת הכספים. איזה דפי המחשב? אחת כן עם הכסף? תיכון:

זו השאלה שרציתי לשאול, ואתה הקדמת אותי. אמוראי:

מה החפזון? אף אחד לא ידע זאת לפני שבועיים? תיכון:

מה החפזון הסביר מר פוגל, ולכן מוצדק לדון בבקשה היום, כי אם נקיים את הדיון היסודי רק ביום ה' א, זה עלול להיות מאוחר, כי הבעלים אינם יכולים להחזיק מעמד אפילו שבוע ד. זאת אני מבין. מה שאינני מבין הוא: בסעיף 2 של הבקשה נאמר: "הפעלת ההסדר וטף של הסיוע (למעט ההסדר לגבי מחיר האתילן) מותנה בהשלמת ההסדרים לגבי ונסולידציה בין הממשלה לבעלי המפעל". זאת אומרת שגם אם נאשר את הבקשה שלפנינו נך מזרים למפעל את הכסף לא מחר ולא בשבוע הבא, אלא לאחר שנאשר את הסכם ונסולידציה. אם זה המצב האישור שלנו מיותר לגמרי. גם אם נאשר את הבקשה בעוד י שעה, לא תוכל להזרים אף אגורה, כי אתה מתנה הפעלת ההסדר של הסיוע השוטף ישור הסכם הקונסולידציה. נשאלת השאלה, לשם מה הדיון היום? ו"ר ט. לורינץ:

מר פוגל רוצה להיות במצב שיוכל להגיד לבעלים, שאם יתנו הסכמתם לקונסולידציה בתנאי האוצר, עילו את הסיוע הזמני עד סוף מרס. נחמקין:

הבעלים אינם צריכים לעשות שום דבר, הם צריכים רק להגיד שהם מוכנים לקבל הלוואות הקונסולידציה. בלומנטל:

המו"מ עם הבעלים וההנהלה התנהל רצוף עד יום ג' מאוחר בלילה. רק אתמול קבלנו הסכמתם לדברים. פוגל:

המובאים בבקשה. היום בשעה 12.00 אנו ממשיכים במו"מ על הלוואת הקונסולידציה. איננו יודעים אם נסיים היום או מחר או ביום א' או בכלל לא. אבל אנו רוצים שבמו"מ עם הבעלים תהיה לנו אפשרות לומר, שמבחינת התפעול השוטף הם יכולים להניח שעד סוף מרס הם יכולים להביא בחשבון מערכת כזאת. אנו מבקשים מועדת הכספים לאפשר לנו, לממשלה, לומר שדבר זה אפשרי. לא נגיד זאת אם לא נראה שהסכם הקונסולידציה מתממש. אבל אנו רוצים אופציה לומר זאת.

י. זייגר: כבר ראינו איך הממשלה מנהלת משא-ומתן.

היו"ר ש. לורין: אם הדברים הם כפי שאמר חבר-הכנסת נחמקין, שאתם רוצים אפשרות לומר לבעלים, שאם הם מגיעים להסכם עם הממשלה בענין הקונסולידציה, יופעל ההסדר הזמני עד סוף מרס, אני מבין זאת. אבל אז אין צורך באישור פורמלי היום.

י. כהן-אורגד: אם אתם רוצים להפעיל את הסיוע באופן זמני בימים הקרובים, גם לפני אישור הקונסולידציה, הרי שמוצדק שנדון בכך. אם אתם אומרים, כפי שכתוב בבקשה, שלא תפעילו את הסיוע הזמני אלא שאתם צריכים את האישור, כדי שתוכלו להגיד לבעלים שיש אישור של ועדת הכספים - מספיק שהועדה תחליט עקרונית שיש לכם אופציה מלאה. הועדה פה אחד רמת לפניה שיש לכם אופציה לנהל מו"מ עם הבעלים ואם תגיעו לסיום המו"מ כפי שאתם רוצים, הדבר יאושר.

י. פוגל: אני רוצה להדגים את הבעיה. אחד התנאים שאנו דורשים הוא, שהבעלים יחזרו 5 מליון דולר במקביל להלוואת הקונסולידציה שתתן הממשלה. אנו רוצים שועדת הכספים תתן לנו אופציה להגיד לבעלים - אם הם אומרים הערב שהם מוכנים לתת 5 מליון דולר, ונניח שזה התנאי היחיד - ההסדר הזה יופעל עד סוף מרס. אם היושב-ראש אומר, שהועדה יכולה לקבל החלטה שהיא מאשרת את האופציה הזאת והאישור הפורמלי יהיה ביום א', אין לנו התנגדות.

היו"ר ש. לורין: אני מציע שנפתח בדיון. לא נסיים באישור פורמלי של הבקשה, אלא נסכם את הדיון בכך שאנו נותנים אופציה לממשלה לנהל מו"מ, ואם היא תגיע לסיוע טוב של המו"מ הרי שנאשר את הבקשה יחד עם הסכם הקונסולידציה עד סוף מרס.

י. כהן-אורגד: שמא יאמרו "למה לא אמרת", כאחד מ-21 חברי ועדת הכספים אני רוצה לומר: אני כשלעצמי בסוף הדיון הזה אבקש התייעצות סיעתית. אני חושב שמה פוגל יהיה במצב טוב יותר בניהול המו"מ אם לא תינתן לו ברכחה של ועדת הכספים.

היו"ר ש. לורין: אם חבר-הכנסת כהן-אורגד יבקש התייעצות סיעתית, איננו יודעים לשם מה הדיון.

י. כהן-אורגד: אני רוצה שיהיה דיון.

נ. בלומנטל: אני רוצה להזכיר שמדובר ב-500 עובדים. גינונים דקים ופרסטיג'ה בענין כזה מסוכנים מאד, והם מוכיחים שאין כל אחריות, כי ההצעה שהציע היושב-ראש מאפשרת המשך הדיון מבלי שהממשלה תתן למפעל אגורה אחת. ויש לכך חטיבות רבה, כי הבעלים של המפעל עייפים. והמצב הגיע לאותה נקודה שאם מר פוגל לא יוכל לבוא ולומר: אנו ממשיכים לדבר ולתמוך, המפעל ייסגר.

י. כהן-אורגד: אם אתה מדבר על חוסר אחריות - חוסר האחריות היה בניהול שלכם ב-1972.

היו"ר ש. לורין: אין צורך בהחלטה על העברה חקציבית, אלא אם רוצים להעביר כספים למפעל. אם אין רוצים להעביר

כספים, אין צורך בהחלטה ואפשר להמשיך במו"מ מתוך הנחה, שהועדה תכבד את סיכום המו"מ עם הבעלים.

י. זייגר:

אני מציע לאשר העברת 17 מליון שקלים כמוצע בבקשה. הדבר היחיד העומד לשיקול הוא - מקום עבודתם של 500 עובדיה עד סוף מרס. אם תחלק סכום של 17 מליון שקלים ל-500, קבל סכום של 340,000 לירות לעובד. בסכום עתק כזה נוכל למצוא פתרונות אחרים לעובדים אלה. בואו נחליט שלא נפקיר את העובדים. ואז נוכל לנתח מה מוצע לנו. מדובר במפעל שאינו יכול לעמוד בהוצאות השוטפות וצריך להסיק מכך את המסקנות. יש משקיעים, הם השקיעו במפעל. הם עצמם אומרים שהם יסתפקו בכיסוי ההוצאות המשתנות. אני רוצה לשמוע מי בעמדה חזקה יותר ומי בעמדה חלשה יותר. המשקיעים צריכים אותנו ולא אנו צריכים אותם. המשקיעים צריכים לבוא עם רעיונות כיצד להציל את ההשקעות שלהם.

היו"ר ש. לורינץ:

שמענו כל הנימוקים בעד ונגד דיון היום. אני מבין שהדברים הגיעו למצב עדין מאוד. כאשר שטרוח אינם נפרעים, המצב עדין. אם לא נאשר את הבקשה, אלא נלך בדרך שהצעת, שניתן אופציה לממשלה לנהל את המו"מ - ונכון הוא שהממשלה מנהלת את המו"מ ולא הועדה, אבל כיוון שלפני שבועיים נקטה הועדה עמדה והבעלים יודעים שאין כאן התלהבות גדולה, אנו צריכים לחזק את הממשלה - ואם היא תגיע לסיומם טוב של המו"מ, הרי שנאשר את הבקשה יחד עם הסכם הקונסולידציה עד סוף מרס, אני חושב שאנו יכולים לקיים דיון היום.

החשש של חבר-הכנסת כהן-אורגד שמא מתן אופציה על-ידי ועדת הכספים יחליש את הממשלה במו"מ הסיר אותו חבר-הכנסת זייגר שצייך שהבעלים כל כך חלשים, שמתן אופציה לממשלה לא יחליש עמדתה במו"מ.

אני מעמיד להצבעה את ההצעה, שנסכם את הדיון במתן אופציה לממשלה.

י. כהן-אורגד: אם נקיים דיון, אין טעם בהצבעה על מסקנות הדיון לדין עומדת שאלת מתן האופציה לממשלה.

י. כהן-אורגד: ואם יש חברים החושבים שאין מקום לתת אופציה לממשלה?

היו"ר ש. לורינץ:

נקיים דיון לא על אישור פורמלי של הבקשה, אלא על ההצעה לתת אופציה לממשלה. או לא לתת.

י. כהן-אורגד:

היו"ר ש. לורינץ:

או לא לתת. אנו פותחים בדיון. והראשון - חבר-הכנסת אבטבי.

א. אבטבי:

נושא זה היה צריך להיות מובא לוועדה על-ידי שר החעשייה והמטחר על-פי הקריטריונים של הקרן לעזרה למפעלים במצוקה. אבל אני מבין שהנושא מסובך יותר ולכן הוא מובא במישרין על-ידי האוצר.

אני רואה בהסדר המוצע מתן אספיריין לחולה הזקוק לאנטיביוטיקה. אלא מה? כאשר אנו דנים בנושא מתוך אספקט של אחריות לעובדים במפעל, רגש האחריות לעובדים גובר על פני שיקולים כלכליים אחרים.

הסיוע בגין החשמל שצורך המפעל שאנו מתבקשים לתת, כבר נטלנו אותו על-ידי החלטה שקבלנו באשית הישיבה על העלאת תעריפי החשמל ב-12%.

על המפעל כולו צריך לקיים דיון סודי. אבל עכשו צריך לק ל את הצעת היושב-ראש לתת אופציה לממשלה לנהל מו"מ עם המשקיעים.

א. אבטבי

אני רוצה לומר לחבר-הכנסת זייגר, לצערי לא רק שאין אלטרנטיבות למקומות עבודה ל-500 עובדי המפעל, אלא מפעלים אחרים הולכים ונסגרים. אני מתעודד מכך שהאוצר מגלה רגישות לגבי פיטורי עובדים. לעומת זאת לגבי 6000 מגדלי הפרחים, שכדי לחלצם מהמשבר המדינה אינה צריכה להשקיע מליונים, יש אטימות. אין מוכנים לתת להם הפרטי הסער. הם מוחזקים כבני-ערוב מצד אחד כאן האוצר מגלה רגישות לגבי העובדים ומצד שני אני רואה שהכל מתמוטט והאוצר אדיש.

אני מבקש שהאוצר יביא לפנינו תכנית לשנה-שנתיים עם ביצוע בשלבים כדי שנפסיק לחיות בשיטת מהיד אל הפה.

י. כהן-אורגד: במסגרת החלק החסוי של הדיון, אני מבקש לדעת מהו המחסור בכ"ש-פלו שבא לידי ביטוי בשטרות שאינם נפרעים. ברגע שנקבל את החשובה החבריים יבינו מדוע אין קשר בין הסכום של 100,000 דולר לחודש ובין הבעיות שעליהן אנו מדברים.

שאלה שניה שאני מבקש לשאול היא: מדוע נקבע דוקא התאריך 1 בינואר? ה-1 בפברואר כבר עבר, ואנו מדברים עלשפל ללא תקדים במחירי הפי.וי.סי. הרלבנטי לדיון שלנו הוא לא הגובה המוחלט של מחיר הפי.וי.סי, אלא הפער בין מחיר הדלק ובין מחיר טונה פי.וי.סי, כי קונצרן זה הופך דלק למוצרים סופיים. אם הקונצרן קונה דלק בזול ומוכר פי.וי.סי בזול הוא אינו מפסיד. הוא מפסיד כאשר הוא קונה דלק יקר ומוכר פי.וי.סי בזול. כאשר מחירי הדלק בעולם היו יקרים, נאמר לנו בוועדה, שנוכח מחירי דלק כל כך גבוהים, אי אפשר לשווק את המוצר הסופי של הקונצרן. השאלה היא, האם אמנם יש סיכוי לסנוי במחירי הפי.וי.סי בעולם. בפעם האחרונה דנה הוועדה בנושא פרוטרום לפני כחשעה חודשים. מה קרה מאז כאן ובעולם בנושא זה?

שאלה רביעית - כמה עולה הדלק לייצור קילוט חשמל בחברת החשמל? אם אני זוכר נכון, מחירי השאיבה למוביל הארצי הם מחירי הדלק פלוס משהו. אם מישהו חושב שאנו יכולים להתחרות בחשמל ההדרו-אלקטרי, בבקשה, נאמר כמה טונה לנו להביא דולרים מחו"ל לכל עובד. צריך להחליט כמה ערך מוסף שלילי לכל עובד אנו מוכנים למכור לחו"ל.

שאלה חמישית - נאמר בבקשה שהקונסולידציה היא פונקציה של התחייבות ארוכת-טווח לסבסוד האתילן וכל השאר. לפי התאור של מר פוגל, אם לא תהיה התחייבות לטווח ארוך, מר פרבר - ואין לי דבר נגדו - לא ילך לקונסולידציה. אם לא ילך לקונסולידציה, לא יהיה פרעון שטרות, ואם לא יהיה פרעון שטרות - לא יהיה מקום עבודה ל-500 פועלים.

אני רוצה להעיר הערה אחת מחוץ ההערות שאעיר בדיון הכולל בשבוע הבא: לקנות ב-100 דולר כדי למכור ב-80 דולר, בכל שער חליפין זה הפסד.

א. מלמד: תקרא את המחקר של מר מלובן. הם אינם היחידים.

י. כהן-אורגד: אני קובע שב-1972 כאשר הוחלט על הקמת המפעל, הוחלט להקים קומפלט של מפעלים שבמנפולציות פיננסיות היו מסוגלים להביא רווח ליזם תוך הפסד למשק.

א. אבטבי: איך?

י. כהן-אורגד: אם למפעל עתיר הון נותנים סובסידיה כבדה להון ולמפעל עתיר נפט מתחייבים על מחירי נפט זולים, יכול להיות מצב של יזם יהיה רווח ולמשק יהיה הפסד.

ב-1974 כאשר ניגשו לביצוע, היו התנאים קשים יור

אם ב-1972 היו ספיקות, ב-1974 כאשר הוחל בביצוע, התנאים היו קשים יותר. וב-1976 הסתכנו בהרחבות נוספות במפעל.

ועכשו אני רוצה להעיר מספר הערות ככלכלן. מר פוגל, כאשר את מדבר על השקעה של 120 מליון דולר, יש לכך משמעות אחת - כמה זה שווה במונחים ריאליים. כמה הושקע באופן הסטורי, זה שייך לבוכלטריה. אני רגיש לא פחות מאחרים לבעיית העובדים. בשבוע שעבר אחרי שיצאנו מהישיבה בה הוחלט על סיוע לבתי הזיקוק, עשייתי חשבון ששם דובר על 2 מליון לירות לעובד. כאן מדובר על "מציאה", סיוע של 340,000 לירות לעובד.

ועדות כספים פטריוטיות וחסרות סבלנות תרמו למצב הנוכחי של התעשייה הפטרוכימית, כי במשך 7-8 שנים נתנו גיבוי לתהליך.

ד. תיכון: דברייך היו נכונים עד לפני 3-6 חדשים. המצב הולך ומשתנה בעולם. בשנה הקרובה ניאבק על כל מפעל ומפעל. אילו הייתי במקום שר האוצר, הייתי דואג להכין תקציב חירום לעבודות יזומות לבניית איצטדיונים.

י. כהן-אורגד: או דואג לשער חליפין שיאפשר לייצא.

ד. תיכון: זו בעייה עולמית שהולכת ומחפשטת.

י. כהן-אורגד: הועדה נתנה סיוע שבשתיקה מתוך מניעים טובים. מר פוגל, את אתה בא למסקיע ואומר לו: אדוני, יש ספיקות בוועדת הכספים לגבי ההסדר. הועדה אומרת שהיא אינה מוכנה לדון בסבסוד החשמל אלא כחלק מהסכם-חבילה הכולל את הקונסולידציה, עמדת המיקוח שלך כלפיו היא הרבה יותר טובה. אני מציע למר פוגל ולועדה לחזור ולומר למסקיע שהתחיל דיון, הועלו ספיקות ואחד מהם באיזו מידה התחזיות לגבי עליית מחירי הפי.וי.סי. תעמודנה במבחן. אש אמנם התחזיות הן חיוביות, מדוע שהמסקיע לא ישתתף בסיכונים ובסיכויים? הועדה מוכנה לדון בסבסוד החשמל כחלק מהסכם חבילה הכולל את הקונסולידציה.

ד. תיכון: מה שצריך היה לעשות בזמנו הוא אחוד כל הקומפלט של התעשיות הפטרוכימיות, ולנהל אותו כפי שמנהליו אח כימיקלים לישראל.

י. פוגל: זה הפחרון היסודי שהיה חייב להיות עוד לפני שנים.

י. כהן-אורגד: מדוע זה לא קרה?

י. פוגל: על כך נשיב בדיון הכללי.

ד. תיכון: היות וזה לא קרה, אין לנו אלא להגרר אחרי המציאות. והמציאות היא - 500 פועלים. אני אוהב לעסוק בניחותים, והייתי רוצה לנתח כל דבר בפני עצמו, אבל אנו חיים מאילוץ לאילוץ, וצריך לומר את הדברים בגלוי: הבעייה היא לטמור על מקום עבודה ל-500 עובדים. אילו הייתי בטוח שדחיית העניין לא תביא לבריחתם של הבעלים, כי הם על סף יאוש מכל המפעל הזה, ובסך הכל יש אצלם נכונות להמשיך והם מבינים משמעות הבעייה של 500 עובדים, - הם באים מקליבלנד שם האחוז הגדול ביותר של מובטלים - הייתי מסכים לדחייתו עד לאחוד כל הקומפלט. כל עוד לא נעשה האחוד של כל הקומפלט, אנו צריכים לתת למפעל עידוד עד שתבוא ההחלטה על האחוד.

י. פוגל: לשאלתו של חבר-הכנסת אבטבי, אין ספק שהקרן

למפעלים במצוקה היתה נעלמת אם היו מסתמשים בה לנושא זה. זה באמת נושא מיוחד עם השלכות-טרשת. אינני חושב שעסקתי באוצר בנושא כל כך מורכב ומסובך כמו נושא זה. הדברים היו פשוטים לפני ההשקעות. העמדה שלנו בזמנו היתה חד-משמעית. אבל אנו צריכים לנתח את המצב על-יסוד הנחונים הקיימים. השילוב בין הפעילויות של המפעל והניתוק בין הבעלויות הטונות יוצרים מצב קשה.

לשאלה המרכזית שהציג חבר-הכנסת אורגד, האם המטקיעים יביאו כסף כאשר אין להם הסכם לטווח ארוך, התשובה היא: לא. יש קשר בין ההסדר לטווח ארוך ובין הקונסולידציה. אנו נוטלים על עצמנו סיכון. יכול להיות שהבעלים יגידו: אם יהיה הסדר, נביא 5 מליון דולר. אנו נאמר שאנו מתחייבים על אופציה עד סוף מרס, ואחר-כך בדיון הכללי בוועדת הכספים לא יאושר הסכם הקונסולידציה, ואז איבדנו את הסכום ששילמנו.

י. כהן-אורגד: מה יהיה על שני השטרות שאינם נפרעים?

עכשו יש בקשה לסבסדד לשלושה חדשים. ומר פוגל אומר שהבעלים לא יתנו את הכסף בלי הסדר לטווח ארוך. אני שואל את מר פוגל: מבחינת הלחץ על תזרים המזומנים, מה חתך לך העובדה שיהיה לך אישור לשלושה חדשים?

י. פוגל: לגבי השטרות, אני משער שבעלי המניות יאמרו לבנק: אנו במצב קשה, אנו מנהלים מו"מ עם ממסלת ישראל על סיוע, אנא תמחינו.

אין לנו בעייה של עמדה מיקוח כלפי הבעלים, שצריך לחזק אותה על-ידי החלטה של ועדת הכספים לדחות את האשור. קיים סיכון שאם ההסדר לא יאושר, וחנאי הקונסולידציה לא יאושרו על-ידי הוועדה - והמטקיע אמר לנו שהוא מוכל לקבל כל תנאי הקונסולידציה והסיוע שאנו מציעים, והוא סומך עלינו שהדבר יעבור בוועדת הכספים, והוא מתחייב להשקיע עוד כסף - אם ההסכם לא יאושר, איבדנו את - - -

י. כהן-אורגד: ואז אתה מעמיד את הממשלה במצב מבוזה.

י. פוגל: לא, כי אני מניח שהדיון בוועדת הכספים יהיה ענ

י. כהן-פוגל: הוא ישלם חלקו בהסכם הקונסולידציה?

י. פוגל: הוא לא ישלם, הוא יתן התחייבויות. אבל הוא במצב כל כך חלש, שטיפת רצון טוב עד מרס יכולה לסייע למו"מ. כאשר אתה מנהל מו"מ במצב של התמוטטות, אינני יודע מה יהיו החוצאות, או שנגיע לסגירה מוחלטת של המפעל - ואינני יודע אם צריך להגיע לכך - - -

י. כהן-אורגד: אתה אומר שכל עוד לא יהיה הסכם לטווח ארוך המטקיע לא יעביר חלקו בהסכם הקונסולידציה.

י. פוגל: הוא מוכן להתחייב על הסכום בתנאי שיהיה הסכם לטווח ארוך מאוחר על-ידי ועדת הכספים.

י. כהן-אורגד: ועד אז לא יעביר את הכסף?

י. פוגל: הוא יתן התחייבויות.

לגבי סדר-גודל ההשקעה לעובד, כמובן שכל תמיכה

היא לא רק לעבודה אלא להמשך קיומה של ההסקעה הגדולה של ההון, לממשך קיומם של המתקנים האחרים, כי התגובה תהיה תגובה-שרשרת. אם הוצאת 340,000 לירות לשלושה חדשים לעובד או אפילו 2 מליון לירות לעובד במשך שנה וחצי ואחר-כך יש לך תעשייה שעובדת 15 שנה, עשית טוב; לא קרה - עשינו לא טוב. ואולי זה תפקידה של הממשלה להשתתף בסיכונים יותר מאשר אדם פרטי. הממשלה שיש לה סל של פרויקטים, צריכה לקחת סיכונים.

אחד הדברים המעניינים לגבי היחס בין מחיר המוצר ובין הסיוע הוא, שבשנים 1979-1980 מחירי הפי.וי.סי. הגיעו ל-1000 דולר הטונה. באמצע ההקמה, מחירי הפי.וי.סי. היו 450 דולר הטונה. ומחיר האתילן היה - - -

י. כהן-אורגד: ואיפה היו המתקנים?

י. פוגל: הם לא היו מוכנים. אבל אנו גולשים לטאלות שצריך לדון בהן בדיון הכולל. לכל דבר יש תשובה ולא כל תשובה היא חד-משמעית.

ד. תיכון: בעולם יש דיעה חפזי.וי.סי. סיים תפקידו.

י. פוגל: יש דיעה שבגלל עודף כומר הייצור, עכשו המצב אינו טוב. אבל כאשר המצב הכלכלי בעולם יתאושש המצב לגבי הפי.וי.סי. גם הוא יהיה יותר טוב. יש דיעה אחרת שיש תהליך של השתלטות חברות הדלק על הענף, וכאשר יסתיים התהליך מצבו של ענף זה יהיה כמצבם של ענפים אחרים שבשליטת חברות הדלק והמחירים יהיו גבוהים.

אחד הדברים הבעייתיים הוא הערכת שווי המפעל. אם שערך המתקנים נותן 120 מליון דולר והשווי הנקי הוא 50 מליון דולר, זה נחון חשבונאי. השווי האמתי של המפעל תלוי בציפיות.

נ. בלומנטל: שהתעשייה הפטרוכימית חייבת להמשיך ולהתקיים כמכלול שלם, כולל בתי-הזיקוק, בזה אין ספק. אבל זה קטע מהמכלול וקטע חלש, אבל צריך להמשיך בקיומו. ואני חושב שניתן למצוא - עם תכנון נכון ובעלויות נכונות - פתרונות כלכליים. אסור לנו לצאת מתעשייה זו. וצריך לתח סיוע לתקופה מינימלית. צריך לתח להם אפשרות להחזיק את המפעל עד מרס-אפריל, אבל אין להתחייב לזמן ארוך, אפילו לא למה שכתוב בבקשה שלפנינו.

י. כהן-אורגד: אני שמח שחבר-הכנסת בלומנטל הביע דעתו. גם הוא אמר שאין להתחייב לזמן ארוך. אני מציע שנחליט על סיוע לזמן קצר תמורת השתתפות המסיקיע בקונסולידציה.

אני מבקש שהות להתייעצות סיעתית לפני שהועדה תחליט עד יום א'. מר פוגל והאחרים יהיו בקשר עם המסיקיע ויאמרו לו שנראה להם שהועדה תהיה מוכנה לאשר סיוע לזמן קצר אם הבעלים ישתתפו בקונסולידציה.

היו"ר ש. לורינץ: אם יש בקשה להתייעצות סיעתית, אנו צריכים להענות לה. אבל יש לי הרגשה שעל-ידי כך איננו עושים דבר. כאשר הבעלים אינו יכול לפרוע שטרות, אם יוכל לומר לבנק שהוא מנהל מו"מ וקיבל אור ירוק מועדת הכספים, אנו מסייעים בכך.

י. פוגל: החשש שהעניין יתפוצץ עדיין גבוה מאד, ודוקא הרצון הטוב שתגלה ועדת הכספים יכול ליטול את העוקץ.

אם הועדה אומרת שהיא מוכנה להתכנס ביום א'?
זה לא הולך.

י. כהן-אורגד:

י. פוגל:

אנו איננו באים במקום האוצר. זכותך להגיד
בשם סיעתך שאתה מבקש התייעצות סיעתית.

היו"ר ש. לורינץ:

אינני אומר בשם סיעתי. אנו קבענו פרוצדורה
שאם אחד החברים מבקש התייעצות - - -
על דעת הסיעה.

י. כהן-אורגד:

היו"ר ש. לורינץ:

אם הוא עומד על כך, אין מה לעשות.

ד. חיכוך:

האם אתה עומד על בקשתך להתייעצות סיעתית?
כן.

היו"ר ש. לורינץ:

י. כהן-אורגד:

סיימנו את הדיון. ההצבעה תהיה בישיבת הועדה
ביום א' הקרוב.

היו"ר ש. לורינץ:

ערבות המדינה - חברת הפוספטים בנגב (1966) בע"מ

(מכתבו של שר האוצר מיום ח' בשבט התשמ"ב - 1.2.82)

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום:

היו"ר ש. לורינץ:

ערבות המדינה - חברת הפוספטים בנגב (1966) בע"מ.

ד. חיכוך:

כיוון שהבקשה נמסרה לנו זה עתה, אני מבקש
לדחות את הדיון לישיבה הבאה. הנושא איננו דחוף,

ואני מבקש ללמוד אותו.

י. זייגר:

אני מצטרף לבקשה.

היו"ר ש. לורינץ:

אנו דוחים את הדיון בנושא זה לישיבה הבאה.

חברת מילואות, חברה לפיתוח משקי מפרץ חיפה בע"מ -
ערבות לפי חוק הערבויות לסחר חוץ חסי"ט-1959

(מכתבו של שר האוצר מיום ח' בשבט התשמ"ב - 1.2.82)

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום:

היו"ר ש. לורינץ:

חברת מילואות חברה לפיתוח משקי מפרץ חיפה בע"מ

ערבות לפי חוק הערבויות לסחר חוץ חסי"ט - 1959.

גם בקשה זו קבלנו רק עכשו.

ד. חיכוך:

היתה כאן טעות, בקשה זו הונחה על שולחן הועדה
לפני שבועיים. אני מציע לחברי הועדה שלא

היו"ר ש. לורינץ:

להקפיד, נשמע דברי הסבר, אולי נשחכנע.

ג. ארבל:

הערבות המבוקשת בבקשה שלפניכם איננה ערבות מדינ
במובן הרגיל של ערבויות מדינה, אלא ערבות

של החברה לביטוח סיכוני סחר חוץ. חברה זו מבטחת השקעות של גופים ישראלים
בחו"ל בחנאי שההשקעה אושרה על-ידי המשרדים הלבנטיים והמפקח על מטבע חוץ.

אבל בחוק הערבויות לסחר חוץ משנת 1959 נקבע שאם הערבות עולה על 50,000 שקלים היא טעונה אישור ועדת הכספים. כאן מדובר בהשקעה בסדר גודל העולה על סכום זה ולכן הערבות טעונה אישור הועדה.

היו"ר ש. לורינץ: האם אתה מוכן לפרט את ההשקעה?

ג. ארבל: מדובר בהשקעה של חברה ישראלית שמוכרת ידע להקמת מפעל במכסיקו. המפעל הוא מפעל להפקת קמח עשיר חלבון מגרעיני כותנה כמזון לבני אדם על-פי פטנט שפותח על-ידי מילואות. ממשלת מכסיקו בקשה להקים את המפעל. ההשקעה במפעל במכסיקו היא בסדר-גודל של 15,3 מיליון דולר. חלקו של המפעל הישראלי במפעל יהיה שלישי, חלקה של ממשלת מכסיקו שלישי והשליש הנותר גם הוא של ממשלת מכסיקו בצורה אחרת. השליש של חברת מילואות מורכב מהשקעה של 1,750,000 דולר הון מניות וערבות של 3,334,000 דולר להלוואה שהמפעל יקח מבנקים במכסיקו.

חברת מילואות מבקשת ערבות זו להשקעה של 1,750,000 דולר בהון המניות לא כנגד סיכונים מסחריים, אלא כנגד סיכונים פוליטיים כמו החרמה, הלאמה, הפקעה או כל שנוי בבעלות ללא תשלום פיצויים נאותים, הרס של מלחמה ואי העברת מטבע חוץ במקרה של מימוש ההשקעה.

א. מלמד: מכסיקו נכללת במסגרת המדינות המסוכנות?

ג. ארבל: ועדה ממשלתית שיוותפים בה משרד החמ"ת, משרד החוץ ובנק ישראל, בדקה את הנושא וממליצה לתת ערבות זו.

א. אבטבי: אני הבינתי שמדובר במכירת ידע. מאחר ואין זה ענין של הידע בלבד, אלא שוחפות בפועל בהקמת מפעל, אני חושש. והחשש שלי הוא, שזה תהליך של הקמת מפעלים בחו"ל. קריאה: מה רע בזה?

א. אבטבי: אם זה לא נעשה בחמיכת המדינה, ניחא. אבל כאשר זה נעשה בחמיכת המדינה, זה מסוכן.

ד. תיכון: עקרונית אני בעד יצוא ידע להקמת מפעלים בחו"ל, אם כי פה ושם זה צריך להיות מבוקר. אבל אתם מבקשים ערבות המדינה. אינני יודע מדוע. היחסים שלנו עם מכסיקו הם טובים. אנו מבצעים אתם עסקות בהיקף של למעלה ממיליארד דולר לשנה ולעסקות אלו איננו נותנים ערבויות.

לפי דברי ההסבר, היזמים יקבלו כל שנה תמלוגים ותמלוגים כבוהים, כך שהחזר ההשקעה הוא די מהיר. יוצא שהמשקיעים יחזירו את ההשקעה תוך שנה או פחות משנה והמדינה תערוב לכספים. אני מציע לקבוע שהערבות תקטן בהתאם להחזר ההשקעה.

א. מלמד: לא הייתי מציע להרחיב ביטוח סיכוני סחר חוץ מעבר למדינות שבהן הסיכון נראה לעין. אם ניתן ערבויות למפעלים המשקיעים במכסיקו, מחר נצטרך לתת ערבויות למפעלים המשקיעים או מייצאים לארצות-הברית. איפה פה הגבול? המפעל הולך לעשות עסק טוב במכסיקו. מדוע צריך לתת לו ערבות? על-פי שיטה זו מדוע לא לתת ערבויות לבנקאות הישראלית הפותחת סניפים בחו"ל.

כל הכבוד למילואות שהוא מפעל אזורי חקלאי שהוקם כדי לייצא את האזור, והפך לעסק קפיטליסטי ההולך להשקיע בחו"ל. אני הייתי מצביע לפניכם על מקומות אחרים בארץ בהם הם יכולים וצריכים להשקיע. אנו צריכים לתת להם ביטוח סיכוני סחר חוץ? אולי נבטיח להם גם העולם הבא? לא נראה לי הענין.

אני מבקש לדעת מה הם הקריטריונים לפיהם פועלת החברה לביטוח סיכוני סחר חוץ. למי נותנים ולמי אין נותנים, איזו יזמה היא טובה ואיזו יזמה מביאה את ה"ישראלי המכוער".

י. זייגר: גם אני שותף לפקפוקים שהביעו חברים. אני בעד כלכלה חפשית. אילו היה מדובר בגורם ישראלי שפיתח על חשבוננו ידע, ללא עזרת הממשלה, שרוצה לייצא את הידע, לא הייתי רואה שיש לנו זכות להתערב ולמנוע זאת. כאשר אנו נדרשים לתת ערבות, אנו צריכים לייקול זאת באורה אחרת, מה גם שמפעל מילואות קיבל עזרה ממשלתית בתחומים רבים, עזרה שנמנעה מיזמים פרטיים. ידע זה פותח כתוצאה מסבסוד של המדינה. שמענו על מקרים שידע שהושג בהון מסובסד נמכר לחו"ל והיום הוא מתחרה בייצוא הישראלי. עד שלא יניחו דעתו שהעסקה כדאית ואין חשש לתחרות עם הייצוא הישראלי, אינני רואה מקום לתת ערבות המדינה.

ולבסוף יאלה - האם משלמים פרמיה בעד הערבות?

א. נחמקין: אני הייתי רוצה לבדוק את הנושא. אני מכיר את חברת מילואות. מגיע לה פרס על ניהול עסקיה. אני נהלתי מערכה צבורית לא קלה עם היוזם-הצעיר כאשר רצו לקנות בנק בארצות הברית. הם לא רצו לקנות את הבנק, כל הם חששו שקווי האשראי בארץ ייסגרו בפניהם, אלא משום שבאמצעות מערכות הבנקאות אפשר לעקוף את מערכת המיסוי. כאשר עושה זאת אדם פרטי, זה לא איכפת לי. כאשר עושה זאת גוף צבורי, זה מקומם אותי. יש להם כסף, מה הם רוצים לארצות-הברית? - כדי לעקוף את האוצר. הם עושים סחר-מכר ועוקפים את מערכת המיסוי.

סגן היר טילנסקי נסע לארצות-הברית לבדוק ענין הירידה והחזרת יורדיה לישראל. אני מציע לו יוזמין עוד כמה כרטיסים להחזר יורדים, כי באמצעות הענין הזה של ייצוא ידע, נוטרים הרבה ישראלים. אין להם מהנדסים, אין להם טכנאים, הם מביאים אותם מהארץ.

ד. תיכון: הם ישארו שם?

א. נחמקין: כאשר נותנים פתיון כזה - ואני יודע שהאנשים משתכרים שם אלפי רים - הם נשארים שם.

אני מודה שענינים אלה מלווים ומציקים לי אישית לכן אינני נלהב לאשר אוטומטית את הערבות המבוקשת אני רוצה לבדוק את הענין. יחכן שביטיבה הבאה, לאחר שאבדוק את הענין, לא אצביע לא בעד ולא נגד. אני אינני רואה את ועדת הכספים כגוף שיכול לנתח הכדאיות הכלכלית של מפעלים ישראלים בחו"ל. הגישה שלי לנושא היא גישה צבורית. לכן אני מבקש שלא להצביע היום.

היו"ר ש. לורין: ברור שלא נצביע היום.

לגופו של ענין, אם אני מסיר את ההסוסים האידיאולוגיים והצבוריים של חבר-הכנסת נחמקין, שהם לגיטימיים, ואם אני מסיר את הטאלה, האם אנו צריכים להרחיב ביטוח סיכוני סחר חוץ למדינה כמכסיקו - עליה נקבל חטובה בהמשך הדברים - אני תמה: מדוע לא, מדוע לא לאשר ערבות זו? אנו איננו צריכים להיות מומחים לענין. כאשר חברה ישראלית הולכת להשקיע מכספיה, ואינה מבקשת דבר אלא ביטוח סיכון פוליטי, אינני מביין מדוע לא. חברה טובה שיש לה ידע ויש לה כסף להשקעה, חשקיע ותרוויח ותביא דולרים ותעזור בכך לאזון המאזן המסחרי של המדינה. מדוע לא לעודד חברה כזאת? אני רואה את כל הענין באור חיובי. אינני זקוק לחוות דעת של מומחים. מספיק לי שועדה ששוחפים בה משרד החוץ, משרד החמ"ת ובנק ישראל, ממליצה.

כמי שאינו מומחה אני אומר שזה כדאי למדינת ישראל, כי המדינה אינה מסכנת שום דבר. עד היום החברה לביטוח סיכוני סחר חוץ לא הפסידה אף פרוטה. לכן אינני רואה כל סיבה מדוע לא נאשר את הערבות.

כפי שאמרתי, לא נצביע היום, אבל נסיים את

הדיון היום.

אני מסכים לכל מלה שאמרת, שהדבר חיובי וישפר מאזן החילומים של המדינה. אבל מדוע צריך לתת

ד. תיכון:

ערבות המדינה?

האם מכסיקו נותנת ערבות לאזרחיה המשקיעים בישראל?

י. זייגר:

נקודת המוצא של חברי הכנסת היחה, שמדובר בייצוא ידע ולכן אין סיכוני השקעה. אבל ממשלת מכסיקו אמרה שהיא מוכנה לרכוש את הידע אך ורק אם יקימו את המפעל. מילואות אמרה שהיא תשמש להשקיע בהקמת המפעל אבל היא מבקשת ביטוח סיכוני סחר חוץ.

ג. ארבל:

לשאלה של חבר-הכנסת מלמד, האם נותנים ביטוח סיכוני סחר חוץ לכל מדינה, - זה שונה. לגבי מדינות אפריקה הכל מסכימים שיש סיכון. לגבי מדינות דרום אמריקה, מדינה אחת כן ומדינה אחרת - לא. יש אדם המוכן לבטח השקעה של מיליארדים אפילו בארצות-הברית, אבל אינו מוכן לשלם את הפרמיה.

אתם נותנים ביטוח סיכוני סחר חוץ לכל דיכפין?

א. מלמד:

לא, יש חנאים שצריך לעמוד בהם.

ג. ארבל:

מתי המדינה מוכנה לתת ערבות? - כאשר היא חושבת שהדבר כדאי למדינה. אם יש חשלום של 450,000 דולר עבור ידע, שלא ישולם אם לא תהיה ערבות, ויש העברת חמלוגים ויש סיכוי לביצוע ייצוא נוסף ממדינת ישראל, זה כדאי מבחינה כלכלית וגם מבחינה פוליטית כמחווה של רצון טוב כלפי מכסיקו.

מה הפרמיה?

י. זייגר:

1.2%. אנו מוכנים לבטח השקעה בהון המניות של 1,750,000 דולר, והחברה לוקחת סיכון נוסף,

ג. ארבל:

היא מפניסה לשותפות עוד 3,334,000 דולר.

חבר-הכנסת תיכון, אין החזר השקעה חוץ שנה. התמלוגים הצפויים הם 300,000 עד 400,000 דולר לשנה. לכן אנו מציעים חמש שנים.

צ. קורן:

משרד התמ"ת תומך בהקמת משרדים בחו"ל על-ידי חברות ישראליות, כי היות אינך יכול לעשות ייצוא כאשר אתה יושב בישראל. לפי הטיעון של חבר-הכנסת נחמקין, צריך להחזיק את כולם בארץ, ולעשות גיחות לחו"ל. יש ועדה שמנסה לבלום בצורה מבקורת הקמת שלוחות של מפעלים ישראלים בחו"ל. לדוגמה, מפעל אמקור רצה להקים מפעל בספרד ואנו שוקלים אם אמנם אנו צריכים לתמוך באמקור שיקים מפעל בספרד; אנו שוקלים לגופו של ענין ובודקים האם הקמת המפעל יש בה כדי לתת דחיפה לייצוא הישראלי.

האמת היא שחברת מילואות לא רצתה להכנס לשותפות

בהקמת המפעל. היא רצתה למכור את הידע שלה. אבל ממשלת מכסיקו עמדה על כך. כיוון שזו חברה צבורית, חברה של קבוצים, היא חוששת לסיכון. לכן היא משלמת חמורת הביטוח.

- מדוע ערבות המדינה? ד. תיכון:
 לסיכון פוליטי, לא לסיכון מסחרי. צ. קורן:
 זה אפיק להבריא כסף לחו"ל. ד. תיכון:
 לא במקרה זה. כאשר יהיה חשש כזה, נדון בכך. צ. קורן:
 נניח שבאנגליה הליבור עולה לטון, היצואנים יבקשו ערבות. א. מלמד:
 ישלחו כסף. ביטוח ייצוא ניתן לכל מי שרוצה ומוכן לשלם. ג. ארבל:
 אני שואל על הקמת מפעל באנגליה. עץ הזית הק מפעל בדרום-מזרח אסיה. אם ירצה להקים מפעל באנגליה ויבקש ערבות לביטוח סיכונים סחר חוץ? א. מלמד:
 אם זה יהיה כדאי למדינה, מדוע לא? צ. קורן:
 אנו סיימנו את הדיון. ההצבעה תהיה באחת הישיבות הקרובות. היו"ר ש. לוריאניץ:
 ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12.45